

gemeente : AALTEN
postcode + plaats : 7121 LS AALTEN
straat + huisnr. : Bolwerkweg 7
naam object :

bescherming : Gemeentelijk monument
eigenaar/gebruiker(s) : zie vervolgblad
kadastrale gegevens : zie vervolgblad

oorspr. functie : Boerderij
huidige functie : Boerderij

bouwjaar : XVIII?/1805/1878/1886/ca.1920
architect :
bouwstijl/type : Streekeigen / hallehuisboerderij

beschrijver : drs R.J.A. Crols
datum beschr. : 16-01-2000
datum foto : 27-12-2000
neg. nr. : RC003900A-23A
bronnen : Informatie bewoner

Historie en ligging:

De beschermenswaardige onderdelen van dit fraaie reeds in 1284 genoemde boerderijcomplex genaamd Het Bokkel bestaan uit een **hallehuisboerderij met een aangebouwde vaaltschuur en een varkensschuur alsmede een vrijstaande schuur**. Op de overige zich op het erf bevindende bebouwing is de gemeentelijke monumentenbescherming niet van toepassing. De boerderij dateert in de huidige vorm volgens de jaartankers uit de jaren 1805 en 1886 doch is in de kern waarschijnlijk ouder. De aangebouwde varkensschuur dateert volgens de muurankers uit 1878. De tussengelegen vaaltschuur kan, op basis van de detaillering van de achtergevel die overeenkomt met die van de boerderij op 1886 worden gedateerd. Het sterk beeldbepalende boerderijcomplex bevindt zich ten westen van de Bolwerkweg in het buitengebied van Bredevoort. De erfaanleg is deels nog oorspronkelijk en bevat ondermeer nog een eikenhakhoutbos en een door hagen omgeven siertuin.

Boerderij met aangebouwde schuren

Plattegrond en opbouw:

De boerderij is evenals de aangebouwde schuren gebouwd op een rechthoekige plattegrond en heeft één bouwlaag onder een zadeldak en is met het voorhuis op de Bolwerkweg georiënteerd. In het linker dakschild bevindt zich ter plaatse van het voorhuis een bakstenen schoorsteen. Tegen de rechter zijgevel is de aanzienlijk kortere terugliggende vaaltschuur aangebouwd, eveneens onder een zadeldak. Rechts hiervan bevindt zich tenslotte de ook van een zadeldak voorziene varkensschuur met voormalige woonruimten. De voorgevel van deze schuur is gelegen in de rooilijn van de voorgevel van de boerderij. De daken zijn o.a. gedekt met gesmoorde Muldenpannen en rode Hollandse pannen. De gebouwen zijn opgetrokken in diverse soorten handvorm baksteen, in kleur uiteenlopend van rood tot zwart. Het metselwerk is overwegend uitgevoerd in kruisverband. De linker zijgevel van het voorhuis is ooit opnieuw opgetrokken in halfsteens verband. Het gebouw bezit een, m.u.v. de rechter zijgevel van de varkensschuur, omlopende grijs geschilderde gepleisterde plint.

Voorgevel:

De zorgvuldig gedetailleerde voorgevel van de boerderij is vijf traveeën breed en heeft in de vierde travee de ingang. De ingang is voorzien van een geprofileerde omlijsting op neuten en bevat een fraaie paneeldeur met kussens en een getordeerde naald die een dubbele deur suggereert. Het bovenlicht is zeer rijk gedecoreerd met bladmotieven. De overige traveeën op de begane grond zijn voorzien van T-schuiframes met achtruits bovenlichten en luiken. De verdieping is voorzien van drie vensters met stolpramen en achtruits bovenlichten. In de geveltop bevindt zich een sierspant met makelaar en ajourwerk. De twee vakken van het spant zijn van een verticale beplanking voorzien. De voorgevel van de vaaltschuur is langs de schuine zijden voorzien van een uitkragende rollaag die zich horizontaal voortzet ter hoogte van de verdieping. Hierboven bevindt zich een houten topgevelschot met geveltopteken. De gevel bezit op de begane grond een venster met een enkelruits onderraam en een tweeruits bovenlicht en een deuropening met een opgeklampte deur en een tweeruits bovenlicht. De voorgevel van

de varkensschuur is eveneens langs de schuine zijden voorzien van een uitkragende rollaag die zich horizontaal voortzet ter hoogte van de verdieping. Hierboven bevindt zich een houten topgevelschot met geveltopteken. De gevel bezit op de begane grond een centraal in de gevel geplaatste deuropening met een opgeklampte deur en een tweeruits bovenlicht. Aan weerszijden bevindt zich een venster met een zesruits schuifraam. De gevel bezit tevens twee kleine tweeruits zaadzolderraampjes en vier muurankers die gezamenlijk het jaar 1878 vormen.

Linker zijgevel:

De gevel van het achterhuis bezit vijf getoogde betonnen stalramen en drie opgeklampte staldeurtjes. In het tot het voorhuis behorende vernieuwde geveldeel bevindt zich een deur en drie vensters met schuiframen en vierruits bovenlichten.

Achtergevel:

Deze gevel is samengesteld uit de brede gevel van het achterhuis van de boerderij en de links hiervan gelegen de smallere en minder hoge gevels van de vaaltschuur en terugliggende varkensschuur. De gevel van de uiterst links gelegen varkensschuur is symmetrisch ingedeeld en heeft een dubbele door een korfboog afgesloten deel deur en twee zaadzoldervensters. De gevel is verder afgesloten en gedetailleerd als de voorgevel. Links hiervan bevindt de gevel van de vaaltschuur die voorzien is van een dubbele door een korfboog afgesloten. De korfboog is voorzien van gepleisterde aanzetstenen, een sluitsteen en een wenkbrauw. De achtergevel van de boerderij is symmetrisch ingedeeld en bezit een door een korfboog met gepleisterde aanzetstenen, een sluitsteen en een wenkbrauwboog afgesloten deel deuropening met een onderschoer, middeler en deel deuren. De sluitsteen is voorzien van de volgende initialen: JBtB / ATtB/1886. Aan weerszijden van de opening bevinden zich een half rond afgesloten zevenruits ijzeren stalraam, een getoogd staldeurtje met gepleisterde aanzetstenen en een sluitsteen en vervolgens een getoogd zesruits ijzeren stalraam. Al deze openingen worden zijn voorzien van gepleisterde wenkbrauwen. De scheiding tussen de begane grond en de verdieping wordt gemarkeerd door een ruitvormig verdiept paneel waarin de naam van de boerderij Het Bokkel is aangegeven. Aan weerszijden hiervan is een cirkelvormig ijzeren raampje geplaatst. Hierboven bevinden zich twee half rond afgesloten zevenruits stalraampjes. De geveltop wordt afgesloten door een rollaag en een topgevelschot.

Rechter zijgevel:

De rechter zijgevel wordt gevormd door de zijgevel van de varkensschuur en is voorzien van drie getoogde ijzeren stalramen type spinnekop alsmede twee dichtgezette staldeuropeningen en een brede door een korfboog met aanzet- en sluitstenen afgesloten, later dichtgezette, opening.

Interieur:

Het interieur van de boerderij bezit nog meerdere oorspronkelijke onderdelen. Dit betreft ondermeer het voorhuis dat voorzien is van een 'mooie kamer' met een keitjesvloer met ingelegde patronen, waaronder harten en halve cirkels, en de initialen WTB en DLHD en het

jaartal 1855. Daarnaast is er sprake van geprofileerde deuromlijstingen voorziene paneeldeuren, een schouw met een betegelde achterwand, servieskasten en een van sjabloonschilderingen voorzien fries.

Schuur

De vrijstaande schuur is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond en heeft een bouwlaag onder een zadeldak gedekt met rode Hollandse pannen. De gevels zijn grotendeels nog in hout uitgevoerd. De linker zijgevel is ca.1950 vernieuwd in baksteen. In voor- en achtergevel bevinden zich rechtgesloten dubbele deuren en staldeurtjes. De linker zijgevel is voorzien van staldeurtjes en zesruits ijzeren stalraampjes.

Reden van plaatsing

Architectuurhistorische criteria:

- Het boerderijcomplex vormt een goed voorbeeld van een forse in traditionele trant gebouwde Achterhoekse hallehuisboerderij met aangebouwde schuren uit de negentiende eeuw met een mogelijk nog oudere kern en met een vrijstaande mogelijk nog 18de eeuwse schuur. De boerderij valt met name op door de zorgvuldig gedetailleerde vaak door rollagen afgesloten gevels met gepleisterde wenkbrauwen boven de muuropeningen en door de fraaie ingangspartij van het voorhuis. Verder bezit het voorhuis een nog zeldzaam gaaf en fraai interieur. Opvallende elementen vormen de betegelde schouwen en de zeldzame keitjesvloer. Het boerderijcomplex behoort tot de best bewaarde en grootste complexen van dit type uit deze periode in de gemeente Aalten.

Stedenbouwkundige criteria:

- Het boerderijcomplex vormt een onderdeel van het historisch gegroeide landschappelijk gebied ten noorden van de stad Bredevoort i.c. de Bolwerkweg en verwijst door de situering nog duidelijk naar de oorspronkelijke verkaveling. De boerderij maakt deel uit van reeks van meerdere aan deze weg gelegen boerderijen en heeft als zodanig een zekere ensemblewaarde. Het complex bepaald bovendien in hoge mate het beeld van het landschap ter plaatse door de prominente situering in het landschap. Als zodanig is het complex van bijzonder belang voor de instandhouding van het oorspronkelijke karakter van dit gebied.

Cultuurhistorische criteria:

- Het complex geeft een goed beeld van het agrarische leven in de Achterhoek in de negentiende eeuw.

